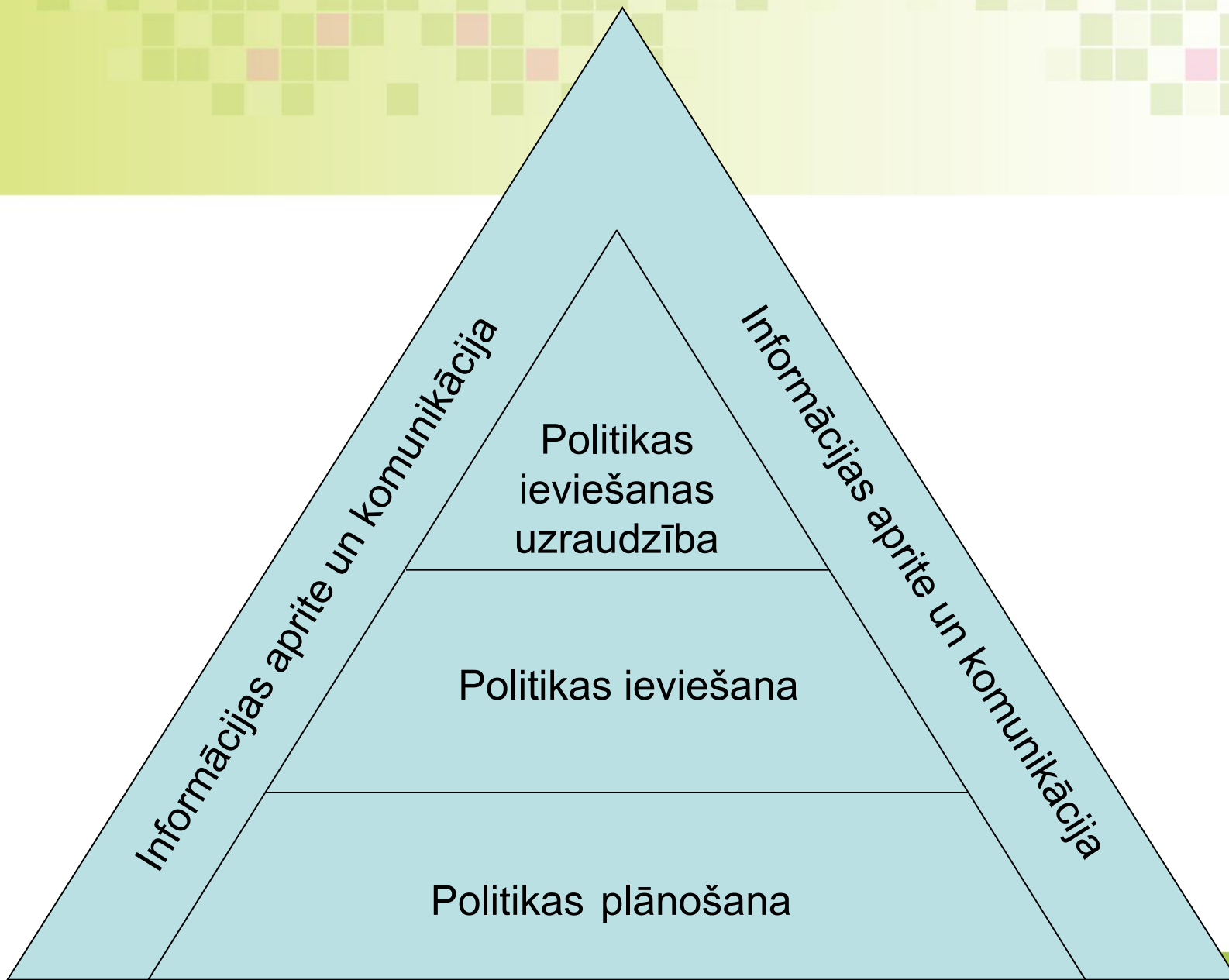

Vertikālie auditi Labklājības ministrijas iekšējā audita vidē

Labklājības ministrijas
iekšējā audita nodaļas vadītāja
Ingūna Trūle
21.02.2012.

LM auditējamo sistēmu sadalījums (1)

LM pamatdarbības sistēmas (LM-vertikālie auditi)

■ ***Bērnu un ģimenes politikas izstrāde, ieviešana un uzraudzība:***

- LM: 1) bērnu tiesību aizsardzības politikas izstrāde un uzraudzība; 2) bērnu un ģimenes tiesību politikas izstrāde un uzraudzība; 3) adopcijas pasākumu nodrošināšana
- VBTAI: 1) institūciju uzraudzība un kontrole bērnu tiesību aizsardzības jomā; 2) bāriņtiesu darba uzraudzība un metodiskā vadība; 3) audžuģimeņu atbalsta pasākumu īstenošana

■ ***Darba aizsardzības, darba attiecību un darba tirgus politikas izstrāde, ieviešana un ieviešanas uzraudzība***

- LM: 1) bezdarba samazināšanas politikas izstrāde un uzraudzība; 2) minimālas darba algas noteikšana; 3) sociāla dialoga attīstības veicināšana; 4) darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības politikas izstrāde un uzraudzība;
- VDI: 1) darba aizsardzības kontrole un uzraudzība; 2) darba tiesisko attiecību uzraudzība un kontrole; 3) nelegālās nodarbinātības samazināšanas pasākumi un kontrole; 4) arodsaslimšanas gadījumu izmeklēšana un uzskaitē.

LM auditējamo sistēmu sadalījums (2)

LM pamatdarbības sistēmas (LM-vertikālie auditi)

■ **Sociālās apdrošināšanas politikas izstrāde, ieviešana un ieviešanas uzraudzība:**

-LM: 1)sociālās apdrošināšanas politikas izstrāde un uzraudzība; 2)valsts sociālo pabalstu politikas izstrāde un uzraudzība

-VSAA -1) pensiju piešķiršana, pārrēķināšana, atteikšana; 2)valsts sociālo pabalstu piešķiršana, pārrēķināšana, atteikšana; 3)sociālās apdrošināšanas pabalstu piešķiršana, pārrēķināšana, atteikšana; 4)atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību piešķiršana, pārrēķināšana, atteikšana

■ **Sociālās iekļaušanas politikas izstrāde, ieviešana un ieviešanas uzraudzība:**

-LM:1)sociālās iekļaušanas politikas izstrāde un uzraudzība; 2)dzimumu līdztiesības politikas izstrāde un uzraudzība;

-VDEĀVK: invaliditātes ekspertīzes nodrošināšana .

LM auditējamo sistēmu sadalījums (3)

LM pamatdarbības sistēmas (LM-vertikālie auditi)

■ ***Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības politikas izstrāde, ieviešana un ieviešanas uzraudzība :***

- LM: 1)sociālās aprūpes politikas izstrāde un uzraudzība;
2)profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu politikas izstrāde un uzraudzība; 3)sociālās rehabilitācijas pakalpojumu politikas izstrāde un uzraudzība; 4) tehnisko palīglīdzekļu politikas izstrāde un uzraudzība, 5) sociālā darba politikas izstrāde un uzraudzība; 6)sociālās palīdzības politikas izstrāde un uzraudzība.
- SIVA:1)profesionālās piemērotības novērtēšana;2)izglītības programmu realizācija;3)sociālā rehabilitācija; 4)autotransporta pielāgošana.

LM auditējamo sistēmu sadalījums (4)

- VSAC:1)sociālās aprūpes nodrošināšana ilgstošas sociālās aprūpes iestādēs; 2)sociālās rehabilitācijas nodrošināšana ilgstošas sociālās aprūpes iestādēs; 3)personu atgriešanās ģimenē vai nodošanu ģimenes tipa aprūpē, kuras nav sasniegušas 18 gadu vecumu, veicināšana; 4)personu audzināšana un izglītošana, kuras nav sasniegušas 18 gadu vecumu.
- NRC „Vaivari”:tehnisko palīglīdzekļu nodrošināšana
- LNB, LNS: 1)redzes un dzirdes sociālā rehabilitācija; 2)tehnisko palīglīdzekļu (surdotehnika, tiftotehnika) nodrošināšana
- LBF:no vardarbības cietušo bērnu rehabilitācija
- līgumorganizācijas-sociālā rehabilitācija

Vertikāliem auditiem patērētais laiks

- Audita plānošana~50% no auditam patērētā laika
- Pārbaudes un novērtēšana~40 % no auditam patērētā laika
- Ziņojuma izstrāde~10 % no auditam patērētā laika

Politikas audits- piemērs (1)

- Audita nosaukums: „Sociālās apdrošināšanas pabalstu piešķiršana, pārrēķināšana un atteikšana.
Atlīdzības sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību piešķiršana, pārrēķināšana un atteikšana.
Arodsaslimšanas gadījumu izmeklēšana un uzskaitē.”
- Audita uzdevums: Pārlicināties par izveidotās iekšējās kontroles sistēmas esamību, pietiekamību un efektivitāti attiecībā uz:
 - atlīdzības sakarā ar darbaspēju zaudējumu piešķiršanu, pārrēķināšanu un atteikšanu;
 - slimības pabalsta sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību piešķiršanu, pārrēķināšanu un atteikšanu;
 - arodsaslimšanas gadījumu izmeklēšanu un uzskaiti.

Politikas audits- piemērs (2)

Audits veikts sekojošās LM padotības iestādēs:

- **VSAA** – atlīdzības par darbspēju zaudējumu un slimības pabalsta sakarā ar arodslimību vai nelaimes gadījumu darbā piešķiršana un pārrēķināšana;
- **VDEĀVK** – darbspēju zaudējuma noteikšana sakarā ar arodslimību vai nelaimes gadījumu darbā;
- **VDI** - arodslimību izmeklēšana un uzskaite.
- **LM**-politikas plānošana, ieviešanas uzraudzība

Audita plānošana

- Vēstule par audita uzsākšanu (norāda kontaktpersonu)
- IA posmu pārskats
 - Sākotnējās sistēmas apraksts (tiek norādītas riskantās jomas+ izlase+ievadintervija+ shēma)
 - Audita programmā tiek veikts risku izvērtējums un izvērtētas sākotnējās kontroles (skala 1-4), kā arī jau noteiktas galvenās metodes un sagatavoti interviju jautājumi un darba dokumenti
- Audita darba izpildes plāns (t.sk. audita apjoms)
- Vēstule par pārbaužu uzsākšanu (pielikumā audita darba izpildes plāns)

Pārbaudes un novērtēšana (1)

■ Galvenās audita metodes:

1. Starptautisko tiesību normu, LR ārējo un LM padotības iestāžu iekšējo tiesību aktu izpēte;
2. Procesu izpēte, datu apskate un salīdzināšana dabā;
3. Visās LM padotības iestādēs tika veikta informācijas sistēmās/reģistros atspoguļoto datu apskate un savstarpēja salīdzināšana.
4. Pārrēķinu veikšana
5. Intervijas un konsultācijas ar atbildīgajiem darbiniekiem;

Audita plānošana (2)

■ Izvirzītie riski:

- NA neparedz skaidru, izsekojamu un vienotu pieeju atlīdzības piešķiršanā, pārrēķināšanā un atteikšanā (1-2)
- tiek pieņemti nepamatoti lēmumi attiecībā uz apdrošināšanas atlīdzības piešķiršanu (2-1)
- apdrošināšanas atlīdzība nav piešķirta atbilstošajā apmērā un/vai termiņā (2-1)
- krāpšanās risks pieprasot/piešķirot apdrošināšanas atlīdzību (2-2)
- vienlaicīgu valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojumu saņemšanas risks (pārklājas periodi par kuriem maksā vienlaicīgi gan slimības pabalstu, gan atlīdzību par darbspēju zaudējumu/bezdarbnieka pabalstu u.c.) (2-3)
- pārmaksu neatgūšanas risks par iepriekšējos periodos izmaksātajām apdrošināšanas atlīdzībām. (1-3)
- VSAA vienotās uzskaites sistēmā atspoguļotie dati par nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām neatbilst VDEĀVK un VDI vienotajās uzskaites sistēmās esošiem datiem. (2-2)

Kopējais kontroles novērtējums: 2

Pārbaudes un novērtēšana (2)

1. Izlases veida pārbaudes uz vietas:

■ **VSAA**

ar intervāla metodi atlasīta izlase no 30 personām, kam 2010.gadā piešķirta atlīdzība par darbaspēju zaudējumu sakarā ar arodslimību vai nelaimes gadījumu darbā;

■ **VDEĀVK**

uz auditora sprieduma pamata atlasīta izlase no 2010.gadā veiktajiem 7 darbaspēju zaudējuma sakarā ar arodslimību noteikšanas gadījumiem;

■ **VDI**

uz auditora sprieduma pamata atlasīta izlase no 2010.gadā 11 pirmreizēji konstatētiem arodslimību un diviem nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas gadījumiem.

■ Darba dokumenti (iekšējās kontroles novērtējums 1-4)

Pārbaudes un novērtēšana (3)

- Izmantotie pārbaucēju instrumenti (t.sk. pamatota izlase) deva 90% pārlicību novērtējot sistēmu.
- Labā prakse (bet politikas plānotājiem- “auksta duša”)- gadījumos, ja ir konstatēta nelietderīga valsts budžeta līdzekļu tērēšana, ir nepieciešams veikt aprēķinus

Ziņojuma izstrāde

- Ziņojuma projekta sagatavošana, saskaņošana, apspriede (iestāžu vadītāji un atbildīgās nozares struktūrvienības pārstāvji, nepieciešamības gadījumā valsts sekretāra vietnieks, izmantota prezentācija)
- Gala ziņojums (IK novērtējums 1-4)

“+” un “-”

■ “+”

- pilns sistēmas novērtējums
- īsto cēloņsakarību konstatējums
- radniecisko iestāžu sistēmu darbības novērtējums
- iestāžu vadītāji redz sistēmas darbības posmus kopumā un novērtē savas vadītās iestādes pienesumu sistēmā

■ “-”

- ne katrs auditors ir spējīgs veikt politikas auditus
- ir nepieciešama “vēsturiskā atmiņa”
- laikietilpīgs
- apgrūtināts novērtējums, jo nav noteikti kritēriji vai politikas plānošanas dokumenti

